

E-money tokens onder MiCAR: wel geld, maar toch niet helemaal?

Op 5 oktober 2022 heeft de Europese Raad zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel voor een verordening betreffende markten in crypto-assets (MiCAR). E-money tokens in de zin van de MiCAR kwalificeren weliswaar als geld in juridische zin, maar niet in elk opzicht.

Voor economen is geld alles wat in het maatschappelijk verkeer fungeert als ruilmiddel en rekenmiddel. Voor juristen ligt dat genuanceerder. In het rechtsverkeer wordt onderscheid gemaakt tussen geld in concrete zin en geld in abstracte zin. In het eerste geval hebben we het over geld in de zin van geldmiddelen. In het tweede geval hebben we het over geld als (monetaire) eenheid van waarde. Geld in concrete zin vervult de functies van betaalmiddel en spaarmiddel. Geld in abstracte zin vervult de functie van rekeneenheid. Omstreden is of een geldmiddel en een waarde-eenheid van de staat afkomstig moeten zijn om als geld in juridische zin te kwalificeren of dat de maatschappelijke opvattingen bepalen wat geld is. De staatstheorie van Knapp betoogt het eerste, de verkeerstheorie van Menger het tweede.

Voor geld in de zin van geldmiddelen bepaalt het Burgerlijk Wetboek (BW) in artikel 6:112 dat een geldverbintenis moet worden betaald in gangbaar geld. Daarmee heeft de wetgever ruimte willen creëren voor geldmiddelen die hun bestaan niet aan de staat ontleen en gekozen voor de verkeerstheorie. Met betrekking tot geld in de zin van waarde-eenheid ontbreekt een dergelijke keuze. Wat mij betreft kan een waarde-eenheid echter alleen als geld in juridische zin worden aangemerkt als deze waarde-eenheid door de staatsoverheid is aangewezen en wordt ondersteund. Deze waarde-eenheid is immers bepalend voor de identiteit van een geldstelsel.

Het BW bevat in artikel 7:514 onder n een definitie van geldmiddelen. Hieronder moeten worden verstaan: chartaal geld, giraal geld en elektronisch geld. De begrippen chartaal geld en giraal geld worden niet nader toegelicht. Voor de definitie van elektronisch geld verwijst de wetgever ons naar art. 1:1 van de Wet financieel toezicht (Wft). Daar wordt elektronisch geld gedefinieerd als een geldswaarde die elektronisch of magnetisch is opgeslagen en een vordering op de uitgever vertegenwoordigt, is uitgegeven in ruil voor ontvangen geld om betalingstransacties te verrichten en waarmee betalingen kunnen worden verricht aan een andere persoon dan de uitgever. Artikel 4:31 Wft verbiedt de vergoeding van rente aan de houder van elektronisch geld. Deze definitie en dit verbod zijn beide afkomstig uit de Herziene Egi-richtlijn.

E-money tokens in de zin van de MiCAR kwalificeren als elektronisch geld en daarmee als geld in juridische zin omdat zij een vordering op de emittent belichamen. Daarin verschillen zij van andere crypto-assets zoals Bitcoin of Ethereum, die dan ook geen (elektronisch) geld zijn. E-money tokens in de zin van de MiCAR mogen alleen worden uitgegeven door een bank of een elektronischgeldinstelling. Uitgifte moet geschieden tegen de nominale waarde en in ruil voor ontvangen geldmiddelen. In lijn met de bestaande regels voor elektronisch geld verbiedt de MiCAR vergoeding van rente met betrekking tot e-money tokens.

Nu de banken weer rente betalen op betaalden spaarrekeningen, plaatst dat verbod elektronisch geld en e-money tokens, ofschoon deze volledig door ontvangen geldmiddelen worden gedekt, op achterstand ten opzichte van giraal geld en maakt het deze nieuwe geldsoorten minder aantrekkelijk als spaarmiddel. Niet elk geld blinkt. ■

Door **Prof. Mr. W.A.K. Rank**, Advocaat bij NautaDutilh te Amsterdam en Hoogleraar Financieel Recht aan de Universiteit Leiden